

Foto: Skovdyrkerne Nordøst

Anlæg af søer og vandhuller

Både i skoven og i det åbne land er søer og vandhuller med til at skabe artsrigdom og variation til gavn for naturen. Vildtet er også afhængigt af vand – enten til drikkevand eller som opholdssted.

Ved etablering af søer og vandhuller vil der være forskellige formål. For vildtplejeren kan formålet være at skabe en bedre biotop for de arter, man ønsker at pleje.

Et vellykket vandhul!

I et vellykket vandhul er der en god vandkvalitet og en rigdom af hvirvelløse dyr. Det skaber fødemulighed for fugle, pattedyr, krybdyr og fisk. Vandhullet bør opfylde følgende krav:

- Afgræsset bred med kort plantevækst. Ingen skyggende træer og buske, men en udyrket bræmme på mindst 10 meter hele vejen rundt om vandhullet
- Læplantning i passende lægivende afstand fra vandhullet
- Svagt skrånende bred, uden stejle brinker
- Store sten langs kanten
- Varierende vanddybder - sumpet, lavvandet område til kær- og engplanter
- Naturligt plante- og dyreliv uden udplantning eller ud-sætning af indførte arter.

Vandhullets udformning

Dybden

I det ideelle vandhul er der forskellige dybder. Langs bredden – ca. 1/3 af søen areal - bør dybden være 20-40 cm, hvor vandfuglene kan snadre og nå bunden. Dybden i resten af søen bør være 1/3 med 50-70 cm og 1/3 med dybden 70-150 cm eller dybere, hvor der ikke gror siv eller tagrør.

Lavvandede områder

Lavvandede områder skal etableres for at padder, ællinger m.m. nemt kan komme op af og i vandet. Mange smådyr er afhængige af de lavvandede områder, der er søens bedste produktionsapparat mht. føde.

Vige og næs

Vandhullet skal bestå af så mange vige og næs som muligt (bugtninger i bredden). Disse er yndede opholdssteder for vandfugle, og her kan altid findes læ for vinden.

Vegetationen

Kort vegetation forskellige steder rundt om vandhullet er med til at skabe »dasepladser« (rastepladser) for vandfugle. Men samtidig er det også vigtigt, at der er områder, hvor vegetationen får lov til at brede sig. Dels for at skabe skjul, men også for at fugle har mulighed for at bygge rede. Det er ideelt, hvis søen har mulighed for at »gå over sine bredder« ved forårstid. Ved oversvømmelse af bredderne vil der indfinde sig en plantevækst af sump- og engplanter og vandhullet får en naturlig afgrænsning.

Vandspejlet

Vandspejlet skal være åbent for direkte sollys – især på de lavvandede områder. Dette giver vandplanterne mulighed for at producere ilt og næringsstoffer.

Det er også vigtigt, at vandspejlet kan ses af fugle, der flyver over eller forbi vandhullet. Undlad derfor at etablere store kunstige øer og høj beplantning tæt på vandhullet.

Beplantning ved vandhullet

Beplantning ved og omkring vandhullet har til formål at skabe læ for vandfugle. Undgå at plante så tæt på vandhullet, at bladene ender i søen til gene for søens omsætning. Mod syd undlades beplantning helt. Ellers skal der kun plantes lave buske, så solen kan skinne på vandspejlet.

En tommelfingerregel er, at mod syd og sydøst bør vandhullet friholdes for beplantning i en afstand af 2 gange træets maksimale højde. Herved undgås overskygning af søen.

Det er en god idé at plante naturligt forekommende arter. En træart som rødæl er velegnet. Bladene er hurtig omsættelige, og rødællens rødde styrker brinkerne og skaber i vandet skjul for fisk.

Øer

En ø i vandhullet gør gavn for vandfuglene, hvis den udformes rigtigt, og hvis vandhullet er af en størrelse, så vandspejlet ikke sløres. Hovedreglen er én ø pr. 1.000 m² vandoverflade. Øen behøver ikke være særlig stor for at gøre gavn – få kvadratmeter er rigeligt. Øen må gerne bugte sig, så der opstår så mange vige og næs som muligt.

Placer øen på vandhullets dybe del for at undgå vegetation rundt om øen. Gør øen så lav som muligt – kun få cm over overfladen. Herved mindskes risikoen for at rotter og mink vil opholde sig på øen. Der skal altid være et lavvandet område, så f.eks. ællinger nemt kan komme til og fra øen.

Undgå at plante træer på øen. Disse vil fungere som udkigspost for rovfugle og krager. Placer nogle store sten, der stikker op af vandet, i en sikker afstand fra bredden. Stene vil blive brugt som daseplads af vandfugle.

Lovgivning

Ved nyetablering gælder, at man skal søge kommunen om tilladelse. De fleste kommuner er meget interesserede i disse projekter.

Tilskud

I visse tilfælde kan der ydes tilskud til etablering af søer over 600 kvm. Ansøgningsfristen er 31. januar og inden ansøgning skal der indhentes landzone tilladelse fra kommunen og den 4 uger høringsperiode skal være overstået.

Få nærmere oplysninger hos din skovfoged.

Øerne Tlf: 62 62 47 47 oer@skovdyrkerne.dk
Vestjylland Tlf: 96 10 10 96 vest@skovdyrkerne.dk
Syd Tlf: 75 86 73 88 syd@skovdyrkerne.dk

Midt Tlf: 86 89 32 22 midt@skovdyrkerne.dk
Nord-Østjylland Tlf: 86 44 73 17 sno@skovdyrkerne.dk

Vi er Danmarks største medlemsejede virksomhed indenfor skov og landskab med mere end 5.000 skovejere, juletræsproducenter mv. som vi hjælper med rådgivning, entrepriser og salg.

Skovdyrkerne · Sekretariatet · Parallevej 9A · 8680 Ry
info@skovdyrkerne.dk · www.skovdyrkerne.dk

SKOV DYR KERNE